

S. J.

Zwolnienie od opłat sądowych we Francji

Palestra 8/12(84), 69-70

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zwolnienie od opłat sądowych we Francji

Od Redakcji

Pani Laurence W. Martin, adwokat przy Sądzie Apelacyjnym w Paryżu, nadesłała nam obszerne streszczenie obowiązującej we Francji ustawy „O pomocy sądowej”, zawierającej przepisy dotyczące sposobu zwalniania od opłat sądowych osób, które nie są w możności ich ponieślenia. Z braku miejsca zamieszczamy poniższą notatkę informacyjną obrazującą oryginalny system przyjęty w sądownictwie francuskim w tej materii.

Udzielaniem zwolnienia od opłat sądowych zajmują się we Francji specjalne biura pomocy sądowej, istniejące przy każdej instancji sądowej. W skład takiego biura wchodzi: przedstawiciel Kontroli Państwa, delegat prefekta i trzech członków palestry (adwokatury, notariatu i tzw. *avoués*). W biurach pomocy sądowej przy sądach apelacyjnych liczba przedstawicieli palestry wzrasta do pięciu.

Każde biuro pomocy sądowej wybiera swego przewodniczącego. Obowiązki sekretarza biura pełni sekretarz sądu (*greffier*).

Podania o zwolnienie od opłat sądowych biuro rozstrzyga kolegialnie większością głosów. W wypadkach nagłych biuro może powziąć decyzję tymczasową głosami obecnych w danej chwili członków biura. Decyzję prowizoryczną może wydać również prezes biura lub w razie jego nieobecności najstarszy wiekiem członek biura. Tak samo decyzję prowizoryczną może wydać prokurator.

Skład biura powinien być w zasadzie odnawiany corocznie, utarł się jednak zwyczaj, że z roku na rok skład pozostaje ten sam*, chyba że zmiana staje się konieczna ze względu na ustąpienie któregokolwiek z członków biura.

Podanie o zwolnienie od kosztów sądowych wnosi się do prokuratora właściwego według miejsca zamieszkania petenta. Do podania należy dołączyć zaświadczenie urzędu podatkowego stwierdzające, że dana osoba zwolniona jest od płacenia podatków (*certificat de non-imposition*), a ponadto zaświadczenie merostwa o stanie materialnym.

Po otrzymaniu podania prokurator przekazuje je niezwłocznie do biura pomocy sądowej, które wdraża postępowanie mające na celu ustalenie niezamożności petenta. W tym celu biuro wzywa obydwie strony, dając przeciwnikowi procesowemu możliwość zgłoszenia zarzutów przeciwko wnioskowi. W wyniku dochodzenia biuro bądź przychyli się do wniosku petenta, bądź też wniosek oddala, nie uzasadniając swej decyzji.

Decyzja biura nie podlega zaskarżeniu, jednakże w pewnych wypadkach proku-

* Na przykład pani Martin jest od 25 lat członkiem tej samej sekcji Biura przy sądzie I instancji w Paryżu.

ratorowi przysługuje prawo przekazania decyzji biura do biura wyższej instancji w celu ponownego rozpoznania sprawy.

W terminie trzech dni od daty przyznania danej osobie zwolnienia od kosztów biuro przesyła swą decyzję za pośrednictwem prokuratora do właściwego sądu.

Udzielone zwolnienie od kosztów może być cofnięte wtedy, gdy sytuacja materialna strony korzystającej ze zwolnienia ulegnie poprawie, oraz wtedy, gdy zostanie ujawnione, że strona złożyła oświadczenie niezgodne z rzeczywistością. O cofnięciu zwolnienia biuro zawiadamia wszystkie zainteresowane sądy i urzędy. Cofnięcie zwolnienia pociąga za sobą obowiązek niezwłocznego uiszczenia opłat sądowych, od których strona była zwolniona.

S.J.

2

Zagadnienia obrony w stadium postępowania przygotowawczego w Czechosłowacji

Powyższe zagadnienia na tle ustawodawstwa obowiązującego *de lege lata* omawia V. Mandák na łamach lipcowo-sierpniowego numeru pisma adwokatury czechosłowackiej „Zprávy advokacie” z roku 1964.

Od roku 1956 następuje w Czechosłowacji stopniowe rozszerzanie aktywnej roli obrońcy w postępowaniu przygotowawczym zgodnie z tendencją, żeby śledztwo dostarczało możliwie najpełniejszego i obiektywnego materiału do rozpoznania sprawy przez sąd. Pod rządami obowiązującego kodeksu postępowania karnego z r. 1961 obrońca, jeśli uważa za potrzebne uzupełnienie śledztwa, obowiązany jest zgłosić odpowiednie wnioski już przy zaznajomieniu się z materiałami śledztwa oraz ma prawo brać udział w uzupełniających czynnościach śledczych, podjętych na skutek tych wniosków.

W przygotowaniu jest projekt, który zapowiada dalsze zmiany organizacyjne i proceduralne, zmierzające do pogłębienia gwarancji obiektywności postępowania przygotowawczego oraz do rozszerzenia uprawnień podejrzanych i ich obrońców. Przewiduje się nowelizację kodeksu postępowania karnego polegającą m.in. na przyznaniu obrońcy prawa uczestniczenia we wszystkich w zasadzie czynnościach postępowania przygotowawczego, poczynając od przedstawienia zarzutów (obecnie kodeks postępowania karnego przyznaje to prawo tylko obrońcom osób nieletnich oraz osób umyślowo lub fizycznie upośledzonych), jak również na wprowadzeniu — wzorem innych krajów — dochodzenia zamiast śledztwa w sprawach mniejszej wagi.

Jeszcze przed zamierzoną nowelizacją kodeksu postępowania karnego rozszerzono tytułem próby udział obrońców w postępowaniu przygotowawczym w województwie wschodnioczeskim i w niektórych powiatach innych województw, a z dniem 1 lipca 1964 r. eksperyment ten rozciągnięto na cały kraj. Sposób korzystania przez obrońców z tych rozszerzonych uprawnień uregulowany został tymczasowo przez wytyczne Centrali Adwokatury Czechosłowackiej, które mają obowiązywać do dnia wejścia w życie noweli do kodeksu postępowania karnego.

Wymienione wytyczne przewidują w szczególności następujące formy działalności obrońcy w stadium postępowania przygotowawczego: aktywny udział w czynnościach śledczych, przeglądanie akt, udział w zaznajomieniu z materiałami śledztwa, wnioski o uzupełnienie śledztwa, o umorzenie postępowania, o zmianę kwalifikacji, o przekazanie sprawy do rozpoznania przez inny organ itp.